

CHEMICKÉ ZABEZPEČENÍ OBRANNÉ OPERACE

Chemické zabezpečení obranné operace bude ovlivněno řadou charakteristických zvláštností.

Nepřítel bude mít zpravidla výraznou převahu ve zbraních hromadného ničení. Cíle útočné operace na směrech hlavního úsilí se bude snažit realizovat především hromadným použitím jaderných zbraní. Pasivní směry a prostory bude blokovat rozsáhlým a soustavným zamořováním. V operační hloubce obrany bude vytvářet přehradná pásma radioaktivního zamoření s cílem vyčerpat naše vojska, ztížit jejich manévry a odstraňování následků napadení ZHN.

Nutnost přehradit nepříteli určité směry, udržet určité čáry a prostory, omezit možnost vyvádět vojska ze zamořených prostorů a jejich obsazení.

To vše povede ke zvýšení účinků ZHN. Většina vojsk vševojskového svazu bude v průběhu obranné operace nucena vést dlouhodobě bojovou činnost v zamořených prostorech.

Na druhé straně však obranná operace umožňuje větší rozptýlení vojsk, účelově využít terén, zejména jej vybudovat a dosáhnout podstatně větší odolnosti proti účinkům ZHN.

Plánování, organizace a operativní řízení chemického zabezpečení bude podstatně ovlivňováno to, zda vševojskový svaz bude přecházet do obranné operace mimo dotyk s nepřitelem, nebo v dotyku po jeho bezprostředním tlakem.

Protože přechod do obranné operace v dotyku s nepřitelem představuje pravděpodobněji a mnohem složitější a obtíž-

nější variantu, budu jí dále věnovat prvorádou pozornost.

Složitost a obtížnost zplánování a organizace chemického zabezpečení obranné operace, do níž vojska vševojskového svazu budou přecházet pod bezprostředním tlakem nepřítel, bude spočívat v řadě skutečností. Chemické zabezpečení obranné operace budeme plánovat a organizovat ve velmi krátkých lhůtách a to za podmínek, kdy chemické vojsko vševojskového svazu bude uskupeno podle potřeb končící útočné operace. Bude ve značném rozsahu zasazováno do plnění bojových úkolů spojených s odstraňováním následků předcházejících napadení ZHN nepřítel. Součástí chemického vojska budou mít značné ztráty. Zásoby chemické techniky budou do značné míry spotřebovány a vyřazeny.

Z hlediska těchto skutečností a s přihlédnutím k charakteru obranné operace je účelné plánovat chemické zabezpečení podle těchto období:

- přeskupení vojsk a zaujetí obrany,
- vedení obranné operace na zaujatých pásmech obrany,
- zasazení 2. sledu armády (frontu) do protiúderu.

Pokud jde o obecné cíle chemického zabezpečení, jeho jednotlivá opatření, obsah a postup práce při plánování a rozsa: zpracované dokumentace, není mezi chemickým zabezpečením útočné a obranné operace podstatnějších rozdílů. Odlišnost spočívá zejména ve zdůraznění těch opatření chemického zabezpečení, jejichž význam vystupuje v obranné operaci do popředí, a v zásadách jejich realizace.

Chemické zabezpečení přeskupení vojsk a zaujetí obrany

K zabezpečení přeskupení vojsk bude nutné především zjistit radiální a chemickou situaci na všech osách přesunu, v hlavních a záložních prostorech bojového rozmístění raketových vojsk, v prostorech plánovaných pro rozmístění míst velení, v pásmu obrany divizí 1. sledu, v prostorech rozmístění, na osách přesunů a čarách zasazení 2. sledů a záloh, na základních automobilních silnicích a v prostorech rozmístění týlových útvarů a zařízení.

Požadavky na radiální, chemický a nespecifický biologický průzkum budou časově a prostorově náročné zejména tehdy, když se nepřítel bude snažit znemožnit nebo ztížit zaujetí čar a prostorů vhodných pro obranu jejich rozsáhlým zamořováním. K tomu bude využívat pozemních jaderných úderů, jaderných min a trvalých otravných látek.

Plnění náročných úkolů radiálního, chemického a nespecifického biologického průzkumu musí náčelník chemického vojska svazu včas a účelově koordinovat.

V širokém měřítku budou vést radiální průzkum prostředky armády a frontu. Úsilí průzkumu bude zaměřeno především na zjištění skutečné radiální situace v pásmu obrany svazu a na průzkum jednotlivých pásem obrany, plánovaných prostorů bojového rozmístění raketových vojsk, druhých sledů, nejdůležitějších komunikací určených pro manévry a zásobování vojsk. Prostory vzdušného radiálního průzkumu a čáry, po které jej budou jednotlivé stupně zabezpečovat, je nutné stanovit a předat podřízeným v nejkratší možné době.

Armádní a frontové rotý radiálního a chemického průzkumu budou využity především k průzkumu plánovaných prostorů rozmístění velitelských stanovišť, bojového rozmístění raketových vojsk, rozmístění záloh, os jejich vyvádění do těchto prostorů, os určených k přesunu druhých sledů na plánované čáry zasazení a automobilních silnic. Prostory, pořadí a lhůty vedení průzkumu je nutné stanovit a oznámit podřízeným stupňům velení co nejdříve.

Vzhledem k omezeným možnostem rot radiálního a chemického průzkumu je třeba k vedení průzkumu využívat jednotek radiálního a chemického průzkumu vševojskových a vojskových svazků, útvarů a zvlášť k tomu vyčleněných a připravených osádek tanků, BVP a obrněných transportérů. Týká se to zejména vojsk, která budou zaujímat 1. pásmo obrany.

Náčelník chemického vojska musí zabezpečit, aby velitel a štáb svazu obdrželi údaje o radiální a chemické situaci do zahájení přeskupování vojsk.

V období přeskupování svazu je nutné v rámci chemického zabezpečení položit důraz na včasnou speciální očistu vojsk zamořených v předcházejícím období.

Složitost plnění tohoto úkolu bude spočívat v tom, že armádní chemické útvary a brigáda chemické ochrany frontu budou v tomto období plnit úkoly nejčastěji decentralizovaně. Jejich rozmístění bude odpovídat potřebám předcházející útočné operace. Jednotky a útvary speciální očisty a odmořování terénu budou do značné míry bezprostředně zasazeny. Jejich bojovost bude v důsledku ztrát a spotřebovaného materiálu snížena. Za těchto podmínek musí armádní chemické útvary a brigáda chemické ochrany plnit úkoly spojené s odstraňováním následků předcházejících napadení ZHN, se zabezpečováním přeskupení a s urychlením zabezpečení všestranného materiálně technického doplnění, současně. Proto jejich přeskupení do obrany bude probíhat zpravidla po rotách, po praporech, postupně, jak dokončí úkoly spojené s odstraňováním následků předcházejících napadení ZHN nepřitele.

Tuto činnost musí náčelník chemického vojska svazu včas koordinovat a usměrňovat. Za tím účelem je třeba stanovit nové uskupení chemického vojska (chemických záloh), jeho rozmístění, pořadí a lhůty zaujetí určených prostorů, osy přesunu do nových prostorů, způsoby, pořadí a lhůty jejich materiálně technického zabezpečení.

Důležitým a organizačně náročným úkolem chemického zabezpečení přeskupení bude včasné doplnění vojsk chemickou technikou a materiálem. Původní plán přísunu nebude obvykle odpovídat nové situaci, úkolům a potřebám. Navíc bude činnost nepřitele vždy do určité míry narušen. Na včasném přísunu chemické techniky a materiálu vojskům však bude podstatným způsobem záviset jejich odolnost proti účinkům radioaktivních, otravných a biologických (bakteriologických) látek.

Všechny tyto skutečnosti musí náčelník chemického vojska svazu brát v úvahu a v souladu s rozhodnutím velitele svazu pro přechod do obranné operace, v úzké součinnosti s týlovými orgány, buď upravit, nebo přepracovat původní plán chemického materiálně technického zabezpe-

čení. Důraz přitom klade na přednostní zásobení prvosledových divízi, součástí raketových vojsk, dělostřelectva, vojska PVO a útvarů radioelektronického boje. U prvosledových svazků, zejména na předpokládaných směrech hlavního úsilí nepřítel, budeme vytvářet zvýšené pohyblivé

zásoby chemické techniky a materiálu, především prostředků ochrany. Tam, kde to z časových hledisek nebude jinak řešitelné, zabezpečíme dopravu zásob k vojskům vrtulníky. Zvláštní pozornost budeme věnovat zásobení vojsk filtračně ventilačními zařízeními do budovaných úkrytů.

Chemické zabezpečení vedení obranné operace

Z hlediska chemického zabezpečení bude třeba věnovat pozornost těm obdobím, kdy nepřítel bude s největší pravděpodobností používat buď hromadných, nebo skupinových jaderných a chemických úderů. Půjde především o období:

— jaderné, letecké a dělostřelecké přípravy útoku nepřítel;

— hromadných a skupinových jaderných a chemických úderů k zabezpečení zasazení 2. sledu skupiny armád a armádních sborů nepřítel.

Prvořadý úkol chemického zabezpečení tohoto období bude spočívat v úplném, přesném a rychlém zjištění parametrů jaderných úderů a údajů o chemických napadeních nepřítel. To vyžaduje, aby do zahájení palebné přípravy útoku nepřítel bylo ukončeno přeskupení jednotek radiálního a chemického průzkumu a zabezpečena jejich plná pohotovost. Dokončeno musí být i zaujetí chemických pozorovacích stanovišť, jejich vzájemná koordinace a plná bojová pohotovost na všech stupních velení.

Organizace radiálního, chemického a včetně vzdušného radiálního průzkumu, nespécifického biologického průzkumu, musí zabezpečit rychlý průzkum ohnisek napadení jadernými a chemickými zbraněmi a vzniklých zamořených prostorů.

Vzdušný průzkum zaměříme především na místa velení napadená jadernými údery, rychlé zjištění radiální situace po pozemních jaderných úderech v prostorech rozmístění míst velení, raketových vojsk, druhých sledů a záloh, útvarů REB, na osách vyvádění druhých sledů na plá-

nované čáry zasazení, záložních letišť a na automobilních silnicích.

Roty radiálního a chemického průzkumu armády a frontu povedou průzkum na zamořených místech velení, v záložních prostorech míst velení, bojového rozmístění raketových vojsk, druhých sledů a záloh, na osách přesunů do těchto prostorů, na čarách zasazení a osách přesunů druhých sledů a záloh a na hlavních automobilních silnicích.

Úsilí speciální očisty položíme na místa velení, raketové vojsko, druhé sledy, zálohy a útvary REB. Prvosledové divize budou odkázány na své síly a prostředky a vytvořené zvýšené zálohy chemické techniky a materiálu. Současně prvosledové divize musí zabezpečit speciální očistu těch svazových útvarů, které jsou v prostoru jejich bojových sestav rozmístěné (RTH, palebná postavení plrp, jednotky REB).

Rychlost a účinnost speciální očisty bude do značné míry záviset na tom, jak se podaří odhadnout zámýsl nepřítel v použití ZHN a v důsledku toho uskupit chemické vojsko, rozmístit chemické zálohy a zvolit prostory míst speciální očisty.

V podmínkách našeho válčistě budou v obranném pásmu armády a fronty probíhat příčné terénní překážky, které omezují manévrovatelnost vojsk. Zamořené přechody přes tyto překážky, zejména pokud jsou na komunikacích plánovaných pro přesun druhých sledů, záloh a na základních automobilních silnicích, bude nutné ve větším nebo menším rozsahu odmožňovat. K plnění tohoto úkolu využíváme jednotek odmožňování terénu, které rozmístíme tak, aby byly vzdáleny od nejdůležitějších přechodů 30—40, maximálně 60 km.

Chemické zabezpečení zasazení 2. sledu armády do protiučerné

V období vyvádění a zasazování 2. sledu armády do protiučerné bude nepřítel vést na protiučerné uskupení hromadné a skupinové údery jadernými a chemickými zbraněmi.

To si vyžádá především rychlé zjištění radiální a chemické situace na osách pře-

sunu a čarách zasazení protiučerné uskupení, na čarách zasazení záloh, v prostorech bojového rozmístění raketových vojsk a velitelských stanovišť.

K zabezpečení přesunu protiučerné uskupení bude třeba včas připravit rychlé odmožnění přechodů přes terénní překážky.

Speciální očišťa svazků a útvarů vyváděných do protiúderu bude probíhat převážně na průjezdných místech speciální očišty. Dojde-li k rozsáhlému zamoření vojsk po zahájení přesunu protiúderného uskupení, jeho postup na čáru zasazení se nezastavuje. Úplnou speciální očištu v tomto případě organizujeme u těch vojsk, která budou v důsledku ztrát vyváděna do druhého sledu k odstranění následků napadení ZHN nepřítelů, na místech velení a u raketových vojsk při jejich přesunu do nových prostorů bojového rozmístění.

Chemické zabezpečení protiúderu musíme předem dokonale zplánovat, jednoznačně upřesnit příslušnými rozkazy a nařízením a součinností zajistit. Podstatu zabezpečení spočívá ve vymezení pásma přesunu, v němž jednotlivé stupně velení protiúderného uskupení zabezpečí, a ve vytváření k tomu určených zvláštních chemických záloh.

K rychlému zjištění radiální situace na osách přesunu protiúderného uskupení vyčleňujeme k vedení vzdušného radiálního průzkumu u armády 1 roj a u frontu 1 letku vrtulníků.

Front zabezpečuje protiúderné uskupení do vzdálenosti asi 60–80 km od čáry dotyku. Vyčleňuje k tomu chemickou zálohu v síle 1–2 prcho, 1–2 rot a do 1 rchpž.

Armáda zabezpečuje protiúderné uskupení do vzdálenosti 15–20 km od předního okraje a vyčleňuje k tomu zálohu v síle do 1 prcho a do 1 črchpž.

Prvosledové divize zabezpečují zasazení

Pokud jde o plánování, organizaci a operativní řízení chemického zabezpečení obranné operace, bude probíhat podle stejných zásad jako v útočné operaci. Zejména to platí v případě, kdy vojska přecházejí do obrany mimo dotyk s nepřítel. Při přechodu do obrany v dotyku s nepřítel (vzhledem k nedostatku času) plán chemického zabezpečení jako samostatný nerozpracováváme. Cíle, úkoly a jednotlivá opatření chemického zabezpečení rozpracovujeme v pracovní mapě náčelníka chemického vojska svazu. Účinnost chemického zabezpečení obranné operace bude do značné míry záviset na správné analýze možností nepřítel v použití ZHN. Účinnost řízení chemického zabezpečení bude ovlivňovat situace, která vznikne po hromadných a skupinových úderech ZHN nepřítel.

Náročnost a složitost zplánování a organizace chemického zabezpečení přechodu do obranné operace pod tlakem nepřítel, jejího vedení a obtížnost operativního řízení chemického zabezpečení bude klást na velení chemickému vojsku neobyčejně náročné požadavky. Ty se promítají do oblasti odborné, metodické a morálně psychologické připravenosti řídicích funkcionářů chemického vojska vševojenských svazů. Značnou roli budou hrát praktické zkušenosti, účelné návyky a pracovní sladěnost. Trvalou pozornost je třeba věnovat praktickým poznatkům z procvičování chemického zabezpečení obranných operací a jeho dalšímu teoretickému rozpracování. V článku jsem chtěl přispět ke sjednocení názorů na tuto aktuální problematiku.

protiúderného uskupení 3–5 drrchpž a 1 rso.

Chemické zálohy vyčleněné k zabezpečení protiúderného uskupení se rozmísťují přibližně ve středu zabezpečovacího pásma přesunu tak, aby ještě do zahájení přesunu dokončily průzkum plánovaných os přesunu a jejich případné odmoření. Průjezdná místa speciální očišty se rozvinou na souběžných komunikacích.

Divize 1. sledu zabezpečují zasazení protiúderného uskupení svými silami a prostředky na hloubku svých bojových sestav. Je třeba předpokládat, že jejich bojové sestavy budou pod tlakem nepřítel roztaženy, budou mít menší hloubku a nebudou schopny splnit všechny požadavky, které souvisejí s chemickým zabezpečením protiúderného uskupení. Proto bude nutné, aby náčelník chemického vojska svazu organizoval chemické zabezpečení 2. sledu na základě konkrétní situace a včas je upřesňoval.

Zvláštní pozornost budeme věnovat včasnému doplnění protiúderného uskupení chemickou technikou a materiálem. Chemické materiálně technické zabezpečení tohoto období obranné operace bude nutné organizovat se zřetelem na skutečnost, že zasazení 2. sledu frontu do protiúderu bude zpravidla spojeno s opětovným přechodem do útočné operace. V důsledku toho bude probíhat postupně. V první řadě bude doplněno protiúderné uskupení, raketové vojsko a zálohy. Ostatní svazky a útvary budeme doplňovat tak, jak budou postupně přecházet do útočné činnosti.